

bito Pontificem Maximum, Christianæ Religionis Principes, & Divum Alphonsum Regem, ac Regum Christianissimum, ac Sanctissimam Trinitatem adjutricem. Redeo jam ad instituta.

Scipio Gaidi perditionem, etsi spem vultu simularet, impatienter ferebat, eoque maximè quòd nullo pacto id fieri potuisset, nisi inter Veronenses, & Mantuanos facta fuissent induciæ ignorante Imperatore, qui in eorum subsidium magnam exercitus sui partem contra Principem Mantuanum demiserat. Id quibus imputandum sit, nescio. Illud tamen certè scio, Legatos Exercitus, viros quidem tum in cæteris rebus, tum vel maximè pro eorum imperio diligentissimos, postulante nemine jurandum dedisse Scipioni, atque etiam roganti mihi confirmasse, de induciis Veronensium sese ne minimam quidem scintillulam præsentisse. Rectores igitur agri Veronensis, ut opinor, inducias suo arbitrio cum Principe Mantuano confirmarunt; quæ res indubitata Scipionis victoriam accipitem fecit: etenim in agrum Cremonensem, vel quatrinduo Venetorum exercitum Imperator diligentissimus trajecisset; sed induciæ clam statuta sapientissimum Scipionis consilium perverterunt, & Brixienfi agro ne parvam quidem calamitatem attulerunt.

Interea mille lucri causâ sunt insidiæ in equos pabulatorum; equi cotidie substantur, pabulatores, & milites in pugna capti utrinque liberantur; quam quidem ob rem audentius, aut in equorum prædam, aut hoc tempore frumentatum eunt. Silvester Præfectus domesticæ militiæ Scipionis Asulam præfectus, nam ibi firmam habebat stationem, collectis Oppidanis, ac peditibus stipendiariis cum Pitacchia militari Præfecto Scipionis, qui ibidem superiori anno gubernaverat, Aquam frigidam, quod Oppidum est agri Mantuani, excurrens ad suburbia invasit, festisque messibus ignem iniecit, deinde impetus est, oppugnare Oppidum, existimans perpaucos esse, qui locum tuerentur. Sed cum esset munitum pedite, & Oppidanis, præter spem, evénit; illi enim sagittis, scopètilque diverso vulnere quamplurimos affecerunt, quin etiam nonnullos morti tradiderunt. Quare oportuit incommodè, relictæque prædâ inde discedere, atque Asulam reverti.

Karolus Gonzaga Nonis Juliis ad Scipionem Imperatorem venit, cui inter cœnandum cum multi adessent milites, clara eis facinora belli Veronensis narrabat, ordine ostendens non suâ culpâ, sed militum secordiâ se terga hosti vertisse, & vexilla perdidisse.

Postridie fugitivus quidam ex equestri ordine ducentos pedites cum equitibus sexaginta excurrisset ad suburbia Brixie nunciavit Scipioni. Tum Imperator prudentissimus iter illis præscindere, & prædam vindicare nova ratione cogitavit. Etenim tres equitum cohortes, & peditum non parvam copiam armis accingi mandavit, moxque versus turrinam, quam hostis occupaverat, cui nomen erat Montorono, propterea quod in colle sita est, prope Urbem ad octavum lapidem iter tenuit, unde hostes reverterentur, citra Navilium amnem, qui inter duorum Exercituum castra defluebat: prodeunt ex eo loco nonnulli Sfortiani, qui pro turri erant, conferunt manum. Sed cum numero pauciores Bracchianorum impetum ferre non possent, in fugam conversi sunt. Scipio prædatorum expectabat adventum. Sed cum

A sine præda pedites reverterentur, Scipionis milites sagittis invadunt, quos sine præda Imperator abire patiebatur. Sed provocatus, amnem equitibus tranare imperat, parent milites; tum Sfortiani pedites fugere, equites persequi, Bovus adolescens magnanimus omnium primus in peditem hastam effregit. Sequuntur Angelus Politbetis, & Corneus, atque alii, qui amnem tranaverant. Dedunt sese pedites Sfortiani, quos ereptis armis Scipio ad suum Exercitum nonnullis vulneratis remisit. Ea res interea Annibali nunciata est: acies armari jubet, instruit, cancellis Gaidi educit, cum peditum copiis. Quos cum vidit Scipio perpaucis comitatus, nam qui secum iverant, omnes pene per campos excurrerant, reflectens vestigia, suos milites ad tuta usque reduxit, expectans quid hostis ageret. At cum ille nequam appropinquasset, Scipio ad castra reversus est; tum Sfortiani pedites, qui per campos discurrebant, aggressi sunt. Illi fugere, ac pedibus fidere, tandem plures quingentis capti sunt, & ereptis armis liberati. Nocte proxima nonnulli ex Sfortianis castra Scipionis invasere. Clamant excubiatores; res ad Scipionem delata est, armis illico accingitur, nunquam enim pannos exutus dormiebat, arma milites clamant, arma tubicines canunt, armantur cohortes, inveniunt neminem, nam aggressores in fugam exerant. Revertitur Scipio, qui primus omnium fuerat hostem nocturnum persequutus, Legatos offendit; consulunt de rebus agendis, maximèque de commutandis castris; erat enim rumor, Annibalem brevi moturum. Concludunt esse nobis eundem pro deliberatione Annibalis; qua de re varia erat Legatorum, Ducumque sententia. Imperator verò, acsi divinitus haberet, de hoste venturâ prædicebat.

C Septimo Idus Julias Angelum Politbetim, & Antonium Furlivensem clam, nocturne agrum Cremonensem excurrere cum duabus cohortibus, & centuriis duabus mandavit. Erat enim omni milite vacuus, cum omnes ad sese Annibal alciisset. Hi postero die cum ingenti præda, cum armentis, gregibus, & captivis ad Scipionem reversi sunt; Annibal turrinam, quam Montoronom vocant, munit peditibus, lustratque aggere, & terreo muro latissimo, adò, ut locus esset inexpugnabilis; voluerunt illorum labores turbare sapius Bracchiani. At illi in mediis campis Martem nobiscum laceffebant adeò, ut nunc fugati, nunc victores, cæsis, vulneratisque plurimis, æquo discrimine pugnaremus.

D Karolus Gonzaga cum octo cohortibus, ac peditibus tricentis pro Lunati custodia ab Imperatore, & Legatis missus est. Erat enim rumor, illic Tibertum, & Principem Mantuanum profecturos, à Lunadensibus libenter recipiendos, propter veterem eorum familiaritatem! nam Mantuanus Princeps habuerat ejus loci paucis annis superioribus merum, & mixtum imperium.

E Apud Montoronom dumtaxat cotidie ferro certatum. Est enim campus quidam utriusque Exercitui communis, sed peditum major, quam militum pugna. Hic quamplurimi cotidie confodiuntur, cæduntur plurimi, vulneratis utriusque Exercitus equis nobilioribus, quorum offibus omnis ferè campus inter utrunque Exercitum repletus est.

His diebus in agro Patavino tanta fuit ventorum, grandinis, & imbrum vis, ut arbores